

Koncernkontoret

Koncernstab inköp och ekonomistyrning

RIKTLINJER

Process	Attest	Godkänt datum	2024-10-22
Skapad av	Enhet/KSIEK	Version	1
Godkänd av	Ange vem som godkänt innehållet	Ärendenummer	2024-POL000366
Gäller för	Samtliga nämnder och styrelser i Region Skåne	Gäller fr.o.m.	2025-01-01
		Gäller t.o.m.	Ange datum

Riktlinje för attest

Syfte

Syftet med riktlinjen är att förtydliga Region Skånes attestpolicy, fastställd av regionfullmäktige. Attest intygar att kontroll har utförts utan anmärkning och innebär ett spårbart och varaktigt intygande av att en uppgift är korrekt.

Riktlinje för attest beslutas av regionstyrelsen och ska ge ett konkret stöd till anställda, förtroendevalda och uppdragstagare i hur de ska agera för att säkerställa en korrekt tillämpning av attest i Region Skåne.

Till riktlinjen ska det finnas instruktioner som beskriver hur regler för ekonomiska transaktioner, kontroll samt avvikelser ska tillämpas och hanteras. Policy, riktlinje och instruktioner, samt vid behov kompletterande anvisningar och rutiner utgör samlat Region Skånes regler för attest.

Mål

Attestreglerna ska bidra till att säkra en effektiv förvaltning och stärka ändamålsenligheten så att tilldelade resurser nyttjas i förhållande till lag, mål, beslut och regler. Reglering av attest ska tillförsäkra en hög säkerhetsnivå, en tillräcklig intern kontroll och en god ekonomisk hushållning avseende Region Skånes resurser. Därmed uppnås:

- en effektiv resursanvändning
- en god och rättvisande redovisning och bokföring
- att felaktigheter och oegentligheter förhindras
- att ansvar och uppgifter tydliggörs
- en säker och trygg arbetsmiljö

Omfattning

Denna riktlinje gäller för samtliga nämnder och styrelser i Region Skåne. Majoritetsägda bolag rekommenderas att följa riktlinjen i tillämpliga delar.

Riktlinjen avser samtliga ekonomiska transaktioner som påverkar Region Skånes bokföring och omfattar såväl den externa som den interna redovisningen.

Ansvar

Region Skåne är bokföringsskyldig och har ett ansvar för att organisation och rutiner utformas så att en rättvisande bokföring och en tillförlitlig redovisning främjas samt att förvaltade tillgångar skyddas.

Regionfullmäktige

Regionfullmäktige fastställer övergripande inriktning och principer för reglering av attest i en policy.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen ansvarar för att fastställa riktlinje som klargör och konkretiserar innehållet i attestpolicy. Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar att följa upp och utveckla reglerna för attest.

Regionstyrelsens ska säkerställa att det vid behov tas fram kompletterande instruktioner som vidare beskriver hur händelser, kontrollinsatser och avvikelser ska hanteras och följas upp.

Nämnder och styrelser

Varje nämnd och styrelse har, var och en inom sitt område, det yttersta ansvaret för att attestregler följs. Ansvarsfördelningen ska vara tydlig och tilldelat ansvar gäller inom givna ekonomiska ramar samt ska ta hänsyn till fattade beslut.

Varje nämnd och styrelse uppdrar eller delegerar åt förvaltningschef eller motsvarande att utse attestanter med beslutsrätt och deras ersättare inom sitt ansvars- och verksamhetsområde.

Nämnd eller styrelse ska säkerställa att kompletterande regler utformas i de fall det finns verksamhetsspecifika behov och förutsättningar.

Regiondirektör

Regiondirektören ansvarar, gentemot regionstyrelsen, för att det finns kompletterande instruktioner som ytterligare preciserar innehållet i attestpolicy och tillhörande riktlinje för attest. Ansvaret omfattar även att dessa regelverk hålls uppdaterade och relevanta.

Regiondirektörens attesträtt tilldelas av regionstyrelsens ordförande i särskild ordning.

Chef

Förvaltningschef, eller motsvarande, har gentemot nämnd och styrelse det övergripande ansvaret för ledning av förvaltningen och dess verksamhet. I detta ansvar ingår även att säkerställa en korrekt hantering av ekonomiska händelser och att reglerna för attest följs.

Förvaltningschef, eller motsvarande, kan om det framgår av nämnds eller styrelses delegationsordning vidaredelegera uppgiften att utse attestant med beslutsrätt och dess ersättare inom sitt ansvarsområde. I beslutsordning kan

förvaltningschef eller motsvarande, fastställa vilka personer eller roller som har rätt att utse attestant med besluts- eller granskningsrätt och dess ersättare inom sitt ansvarsområde.

Chefsuppdraget innefattar ett fullt ledningsansvar för verksamhet, personal och ekonomi. Inom ramen för uppdraget är det chef som ansvarar för att utse attestanter och deras ersättare inom sitt ansvarsområde. Chef ansvarar för uppföljning och avvikelshantering samt ska vid oaktsamhet eller missbruk revidera givna attesträtter.

Medarbetare

Samtliga medarbetare som har attesträtt har även ett kontrollansvar. Med attestant menas följaktligen den kontrollansvariga person som utför kontroll och därefter attesterar.

Attestant ska hålla sig uppdaterad om samt tillämpa Region Skånes regler för attest.

Om chef eller medarbetare med attesträtt finner avvikelser, felaktigheter, tveksamheter eller oegentligheter är denne skyldig att vidta åtgärder för att den ekonomiska händelsen ska bli korrekt och säker. Avvikelse ska rapporteras till närmast överordnad chef eller i särskilda fall, till annan chef som personen har förtroende för.

Extern utförare

Behörighet att attestera kan lämnas till en extern utförare förutsatt att det finns ett upphandlat och bindande avtal som tydliggör leverantörens ansvars- och sekretessförbindelse. Extern utförare får inte beslutsattestera ekonomiska transaktioner som genererar en utbetalning eller motsvarande till den organisation där de är anställda.

Attestroller

Fördelningen av attesträtt och olika attestmoment ska vara en naturlig följd av uppdrag samt ansvars- och arbetsfördelning som gäller inom organisationen. Tilldelat ansvar gäller inom givna ekonomiska ramar med beaktande av fattade beslut. Rätten att attestera ska kopplas till ett ansvarsområde och begränsas med relevant belopp. Attesträtt ska kompletteras med andra gränssättande faktorer vid behov. Kontroll- och attestnivåer ska baseras på en systematiserad riskbedömning.

Ersättare ska utses i syfte att upprätthålla verksamhet på en tolerabel nivå oavsett störning eller händelse. För samtliga attestberättigade ska ersättare utses på motsvarande sätt som för ordinarie uppdrag. Ersättare attesterar vid ordinarie attestants frånvaro. Antalet ersättare ska begränsas till ett minimum.

Granskningsrätt

Attest med granskningsrätt utförs av sakattestant. Granskningsrätten innebär ett ansvar, att utifrån relevant sakkunskap, genomföra kontroller enligt uppdrag.

Sakattestant ska kontrollera samtliga tillämpliga kontrollområden enligt huvudregeln, se avsnitt Kontroll nedan. Kontrolluppdrag kan fördelas på en eller flera personer relaterat till kontrollernas art och krav på kompetens. Attestant med granskningsrätt utses av behörig chef.

Beslutsrätt

Attest med beslutsrätt utförs av beslutsattestant och medför ett övergripande ansvar för den ekonomiska händelsen. Beslutsattestant säkerställer att samtliga tillämpliga kontrollområden enligt huvudregeln har genomförts, se avsnitt Kontroll nedan.

Beslutsattestant har som huvudregel ett ekonomiskt ansvar och utser i sin tur granskningsattestant inom sitt ansvarsområde. Beslutsattest medför ett slutligt godkännande av betalningsunderlaget så att den ekonomiska händelsen får belasta verksamheten. Attestant med beslutsrätt ska utses i enlighet med beslutsordning eller delegation.

Utbetalningsrätt

Attest med rätt att godkänna betalningsunderlag för utbetalning utförs av utanordnare. Utanordnare ska utföra kontroller enligt fastställda regler och säkerställa att attester som krävs är utförda av behöriga. Attestant med rätt att godkänna utbetalning ska utses enligt delegationsordning.

Attestförteckning

Det ska finnas korrekt, relevant och uppdaterad attestförteckning över samtliga utsedda attestanter samt ersättare inom respektive ansvarsområde.

Av attestförteckning ska identitet, roll, omfattning, beloppsbegränsning samt tidsperiod framgå. Beloppsgräns ska sättas utifrån den verksamhet som bedrivs inom ansvarsområdet som attesten omfattar. Den som har rätt att utse attestant ansvarar för att det finns relevanta beloppsgränser.

En korrekt och aktuell attestförteckning säkerställer att behörigheter för attest kan kontrolleras. Attestförteckning ska samordnas regiongemensamt samt uppdateras löpande.

Kontroll

Strukturerade kontroller med efterföljande attest ska verka för att minska riskerna för att avvikelser, brister eller att andra fel uppstår. Regler som finns avseende ekonomiska transaktioner i lagar, praxis eller motsvarande ska följas. Kontrollmoment ska utformas så de täcker hela kedjan för en ekonomisk händelse, från anskaffning till betalning.

Kraven på kontroller och attester kan se olika ut beroende på vilken typ av transaktion det gäller, utifrån bedömd risknivå och avvägning mellan kontrollnytta och omfattningen av kontrollen. Avgörande är att kunna uppnå en tillfredsställande säkerhetsnivå genom hela processen för den aktuella transaktionen. Kontrollkedjan ska alltid säkerställa:

- att handling och beslut sker av behörig person
- att prestation, kvalitet, pris och villkor är korrekt
- att kontering, formalia och bokföring är korrekt
- att utbetalningar föregås av attest, följsamhet till dualitetsprincipen samt utanordning

Strukturerade kontroller med efterföljande attest gäller för samtliga ekonomiska transaktioner i förhållande till bedömd risknivå och ändamålsenlighet.

Kontrollområden

Nedanstående områden utgör huvudregel för samtliga ekonomiska transaktioner och beskriver vilka kontroller som ska genomföras i enlighet med dualitetsprincipen. Om kontroller har genomförts enligt huvudregel och utan anmärkning, kan attester ske.

Huvudregler för kontroll säkerställer att:

1. Att beslut, avtal eller beställning finns och tecknats av behörig beslutsfattare i förhållande till gällande delegations- och beslutsordning.
2. Att varan eller tjänsten korrekt har levererats eller utförts till eller av Region Skåne.
3. Att pris, beställning och övriga avtalade villkor stämmer.
4. Att varan eller tjänsten håller avtalad kvalitet.
5. Att verifikationen uppfyller krav enligt lag och god redovisningssed.
6. Att betalning sker vid rätt tidpunkt enligt avtalade villkor.
7. Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och period samt med rätt kontering i förhållande till god redovisningssed och Region Skånes uppföljningskrav.
8. Att nödvändiga attester sker i enlighet med regler för attest av behöriga personer i förhållande till gällande delegationsordning, beslutsordning, attestordning och attestförteckning.

För lön, arvode och andra personalutgifter gäller särskilda kontroller som ska utföras enligt särskilda fastställda regler. Beslutsattest ska ske på underlag från lönesystemet. Utanordnare ska utföra särskilda kontroller enligt specifika regler.

Avvikelser och incidenter

Om kontroll enligt huvudregel har genomförts och visar på avvikelser är det beslutsattestantens ansvar att, innan beslutsattest och så snart som möjligt,

åtgärda avvikelserna. I instruktioner till denna riktlinje ska det framgå hur avvikelser, incidenter och oklarheter hanteras, utreds och rapporteras. Hantering av toleransnivåer för avvikelser ska specificeras i instruktioner samt baseras på en riskbedömning.

Om attestant upplever att inköpt vara eller tjänst är verksamhetsfrämmande eller misstänker andra typer av oegentligheter ska attest inte utföras och incident rapporteras till närmast överordnad chef eller annan chef som attestanten har förtroende för.

Utformning och utförande

Heltäckande kontrollinsatser ska utformas genom hela kedjan för en ekonomisk transaktion och ge ett nödvändigt stöd inför attest. Avgörande är att kunna uppnå en tillräcklig intern kontroll och en hög säkerhetsnivå genom hela processen för den ekonomiska händelsen.

Vid genomförandet bör behandlings- och genomloppstid vara så effektiv och kort som möjligt med upprätthållande av tillräcklig kontroll. Regler för kontrollinsatser ska vara dokumenterade, fastställda och kända, detta gäller även när oförutsedda faktorer inträffar.

För bäst effekt bör kontrollinsatser innefatta automatiska och manuella kontrollmoment som kompletterar och förstärker varandra.

Kontrollmomenten ska utföras i logisk ordning och genomföras vid den tidpunkt då de gör mest nytta. Normalt sett är det en fördel att kontroll sker så tidigt som möjligt i en process. Kompletterande kontroller ska göras vid behov, för att ytterligare stärka och säkra den interna kontrollen.

Ansvarsfördelningen ska vara tydlig. Huvudregeln är att ingen person ensam ska hantera en ekonomisk händelse från början till slut, den så kallade dualitetsprincipen. Vidtagna kontrollåtgärder ska dokumenteras genom skriven eller elektronisk signatur och signaturen ska vara varaktig. Det är alltid den enskilde personen som ska utföra alla former av signeringar och attester i eget namn. Kontroller ska ske i enlighet med ansvarsfördelning och utföras av behörig person för uppdraget.

Utvärdering

För att säkerställa att utformning och utförande av kontrollinsatser tillämpas ändamålsenligt och uppnår avsedd effekt, krävs regelbunden och systematisk uppföljning och utvärdering. Vid önskade incidenter eller nya förutsättningar ska regler för attest utvärderas och omprövas. Det är nödvändigt att anpassa och utveckla kontrollmiljön när väsentliga förutsättningar förändras.

För att kunna utvärdera om reglerna för attest följs och om föreskrivna kontroller verkställs krävs att reglerna är dokumenterade samt att vidtagna kontrollåtgärder dokumenteras och är spårbara.

Säkerhet

Dualitetsprincipen ska säkerställa att det krävs minst två personer för att hantera en ekonomisk händelse genom kontrollkedjan, fram till dess att en betalning godkänns. För att tillförsäkra en säker hantering och dualitet krävs en tydlig ansvarsfördelning. Attesträtt ska därför särskiljas avseende behörighetsregistrering, granskning, beslut och utbetalning.

Vid ekonomiska händelser som medför en utbetalning krävs:

1. Attest med granskningsrätt.
2. Attest med beslutsrätt.
3. Attest med rätt att godkänna utbetalning.

Vid ekonomiska händelser som inte medför en utbetalning krävs:

1. Attest med granskningsrätt.
2. Attest med beslutsrätt.

Specifik kontrollfördelning mellan attest med granskningsrätt respektive beslutsrätt ska finnas och baseras på en rimlig avvägning och balans utifrån säkerhet och ansvar. Kontrollfördelning ska framgå av instruktioner.

Behörigheter ska utformas så att det är olika personer som utför:

1. Registrering av attestanter med besluts- respektive utbetalningsrätt i attestregister samt registrering i leverantörsregister
2. Attest med granskningsrätt, särskilt de kontroller som avser mottagningsgodkännande
3. Attest med beslutsrätt
4. Attest med rätt att utanordna och godkänna utbetalning

Varaktig och spårbar dokumentation krävs för att säkerställa att attestbehörigheter och kontroller överensstämmer med regler för attest.

Effektiv hantering

Kontrollinsatser ska vara effektiva. Nivån och omfattningen av kontrollinsatser bör alltid avvägas mot nyttan med kontrollen. Effektiv hantering ska fortsatt säkerställa att kontrollinsatser täcker hela kedjan för en ekonomisk händelse samt uppnår en hög säkerhetsnivå och sker med en tillräcklig intern kontroll.

Kontrollnyttan består av de konsekvenser och kostnaderna som kan undvikas genom undanröjande av olika typer av avvikelser och felaktigheter. Till kontrollnyttan räknas också indirekta konsekvenser som kan undvikas och som exempelvis påverkar förtroendet för Region Skåne.

Omfattning och utformning av kontrollinsatser påverkas av val av kontrollteknik, olika säkerhetsnivåer, antal involverade personer och tidsåtgång. Omfattningen av en viss kontrollinsats ska baseras på en systematiserad riskbedömning.

Systematiserade riskbedömningar kan visa på att ekonomiska händelser har olika kontrollnytta, sannolikhet och konsekvens, vilket kan föranleda

kontrollbehov som medför exempelvis en effektivare eller en säkrare hantering.

Förändrade kontrollinsatser

Förändrade kontrollinsatser syftar till att med bibehållen kontroll och hög säkerhet möjliggöra en effektivare kontroll- och attesthantering i förhållande till lämplighet, användbarhet och funktionalitet.

Förändrade kontrollinsatser som innebär avsteg från Region Skånes regler och grundläggande principer för attest kan exempelvis vara möjliga på grund av transaktionens art, storlek, eller funktionella förutsättningar. Avgörande är att kunna uppnå en tillfredsställande säkerhetsnivå genom hela processen för den ekonomiska händelsen.

Vid förändrade kontrollinsatser ska det finnas motiverade och dokumenterade beslut av funktionsdirektör eller motsvarande. Beslut ska inkludera en strukturerad beskrivning av förutsättningar, kompletterande systematiska kontroller samt riskbedömning som sammantaget säkerställer en god kontroll.

Kompetens

Person med attesträtt ska ha den kompetens som krävs för uppdraget samt ha kännedom och förutsättningar som gör det möjligt att utföra uppgiften med avsedd effekt. Både gransknings- och beslutsattestanter samt utanordnare ansvarar för att ha kunskap om de sätt som transaktioner kan göras på och vilka kontrollmoment som därmed ska genomföras.

Det åligger den beslutsattestant som vidarefördelar ett attestansvar inom sitt ansvarsområde att se till att berörda attestanter får kännedom om regler och dess tillämpning, så att kontrollerna blir ändamålsenligt utförda.

Respektive attestant ska utifrån sitt kontrolluppdrag hålla sig uppdaterad om och tillämpa Region Skånes regler för attest.

Oberoende och jäv

Den som utför kontroll av en ekonomisk händelse som rör en annan person ska ha en självständig ställning gentemot den individ som är berörd. Det är olämpligt att underställd personal attesterar ekonomiska händelser kopplade till överordnad befattningshavare.

Den som utför kontrollen får inte kontrollera in- eller utbetalningar till sig själv, närstående eller av personlig karaktär. Central löneutbetalning hanteras enligt särskilda förutsättningar och instruktioner.

Regler för jäv och oberoende innefattar även bolag och föreningar där den attestansvarige eller närstående har ägarintresse eller ingår i ledningen. Jäv innefattas också av att man på något sätt är delaktig i det som kontrolleras. I de fall attestanten på grund av beroendeställning eller jäv inte får attestera ska överordnad verkställa attesten.